

Навіны

РАДАЎ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА ФРОНТУ "АДРАДЖЭНЬНЕ"

нумар 4

верасень 1999 г.

КРОНІКА

Дзень Беларускай вайсковай славы

26 жніўня Менскі гарвыканкам задаволіў заяўку в. а. старшыні БНФ Лявона Баршчэўскага й старшыні Кастрычніцкай рады сталіцы Аляксея Кавальца аб правядзеньні 8 верасня сьвяткаваньня Дня Беларускай вайсковай славы.

8 верасня 1514 г. войска Вялікага княства Літоўскага на чале з гетманам Канстанцінам Астроскім пад Воршай нанесла паразу маскоўскаму войску.

485-я ўгодкі Аршанскай бітвы будуць адзначацца ў Менску сьвяточным канцэртам і рыцарскім турнірам, якім будзе папярэднічаць шэсьце і мітынг.

Збор удзельнікаў шэсьця 8 верасня ў 17.30 ля Опэрнага тэатру.

Управа га перамоваў

Управа Партыі БНФ 23 жніўня зацьвердзіла склад групы для ўдзелу ў "бухарэцкім працэсе" і праект новай папярэдняй умовы апазыцыі, пры выкананьні якой працэс можна распачаць.

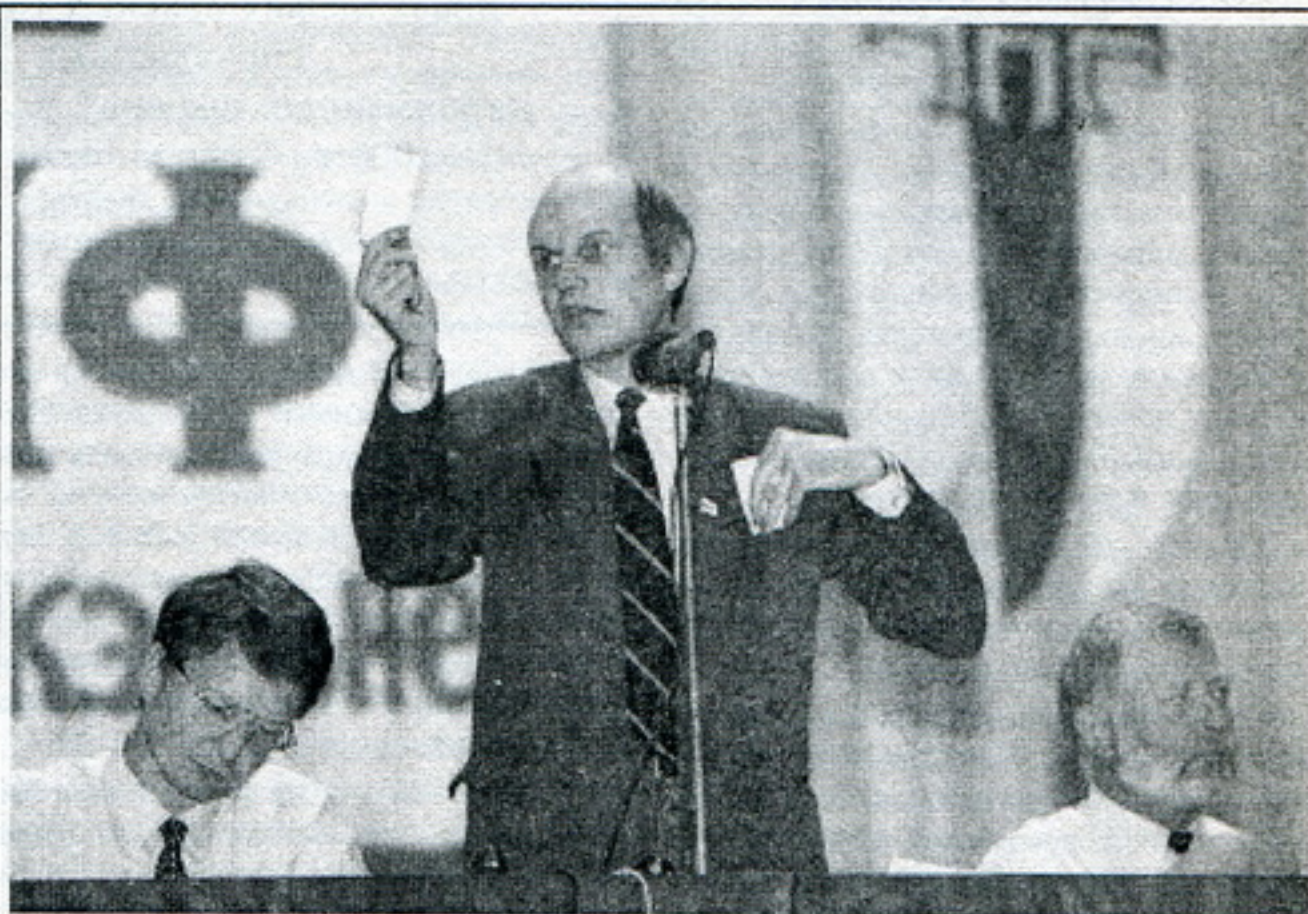
Рашэньнем Управы была створаная група БНФ для ўдзелу ў перамоўным працэсе з выканаўчай уладай пад эгідай АБСЭ. Сябры Управы падтрымалі прапанову Зянона Пазыняка па асабовым складзе групы (Мікола Анцыповіч, Лявон Баршчэўскі, Вінцук Вячорка, Мікалай Крукоўскі, Сяргей Папкоў, Уладзімер Старчанка, Валеры Буйвал і Юры Беленькі. Апошні быў зацьверджаны кіраўніком групы).

Разам з гэтым было вырашана дадаць у Асноўныя палажэньні пляцформы апазыцыйных палітычных партыяў Рэспублікі Беларусь на перамовах з выканаўчай уладай пры пасярэдніцтве АБСЭ наступнае: "Абавязковай умоваю магчымасьці нашага ўдзелу ў перамовах павінна стаць спыненьне з боку выканаўчых уладаў дзеяньняў па ліквідацыі сувэрэннай беларускай дзяржаўнасьці, якія супярэчаць Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь".

Шаноўныя калегі!

Неабходнасьць стварэньня фронтаўскага выданьня абмяркоўвалася ўжо больш за пяць год. Адначасна йшлі скаргі на сродкі масавай інфармацыі за тое, што не адлюстроўваюць пазыцыю Народнага Фронту й не даюць магчымасьці фронтаўцам выказацца. Але беларусы заўсёды ня енчылі, а рабілі. Давайце разам рабіць агульнафронтаўскае СВАЁ выданьне незалежна ад таго, хто за каго галасаваў пэрсанальна на першай сэсіі VI Зьезду.

Зь верасня «Навіны радаў БНФ» пераходзяць на штотыднёвы выпуск. Запрашаем усіх сяброў БНФ накіроўваць свае артыкулы, допісы, інфармацыю аб дзейнасьці нашае арганізацыі.

Працай кіраўніцтва не задаволеныя

Вынікам летняй сэсіі VI зьезду Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне" сталася прызнаньне працы кіраўніцтва арганізацыі недавальняючай, і паўнамоцтвы захаваліся за старым кіраўніцтвам БНФ да заплянаванай на верасень-кастрычнік другой сэсіі зьезду.

Паводле абвешчаных старшынём падліковай камісіі Барысам Хамайдкам вынікаў патаемнага галасаваньня пры абраньні старшыні Беларускага Народнага Фронту "Адраджэньне", было

выдадзена 315 бюлетэняў, зь якіх сапраўднымі былі прызнаны 312; "за" Вінцука Вячорку былі пададзены 152 галасы, "супраць" 160; "за" Зянона Пазыняка — 156, "супраць" — 156. Выбары былі прызнаныя не адбытымі. Паўнамоцтвы кіраўніцтва Фронту былі працягнуты да наступнай сэсіі зьезду, які мусіць прайсьці гэтай восеньню з тым самым складам дэпутатаў.

Зьезд прызнаў дзейнасьць кіраўніцтва Фронту за апошнія два гады недавальняючай.

Вінцук Вячорка:

“Незалежнасьць – гэта гарантыя таго, што дэмакратыя некалі ў Беларусь вернецца”

В.В.: — 25 жніўня на паседжаньні міжпартыйнай Кансультацыйнай нарады в.а. старшыні Беларускага Народнага Фронту Лявон Баршчэўскі прапанаваў узмацніць незалежніцкі акцэнт апазыцыйнае плятформы, з чым удзельнікі Кансультацыйнае нарады пагадзіліся.

Падчас падрыхтоўкі й вядзеньня перамоваў ўлады павінны спыніць дзеянні, скіраваныя на “аб’яднаньне” з Расеяй. Дадаткова: торг незалежнасьцю нашай краіны мусіць ацэньвацца як імкненьне лукашэнкаўскага боку да зрыву перамоваў. Страта незалежнасьці Беларусі азначала б, што дэмакратычнага ладу на нашай зямлі ня будзе ніколі. А незалежнасьць ёсьць гарантыя таго, што дэмакратыя некалі ў Беларусь вернецца. Спадзяюся, такую формулу змогуць зразумець і заходнія пасярэднікі перамоўнага працэсу.

Было вырашана арганізацыйнае пытаньне. Каардынатарамі экспертавых групаў апазыцыі зацьвердзілі Юрыя Хадзьку (выпрацаваньне мэханізму рэалізацыі прынятых дамоўленасьцяў), Алеся Бяляцкага (праваабарончыя пытаньні й стварэньне нармальнага палітычнага клімату перамоваў), Міхаіла Пастухова (доступ да СМІ), Міхаіла Пліску (канстытуцыйнае й выбарчае права).

Кар.: — Ці можна сказаць, што сёньня выказаны ўсе папярэднія ўмовы, якія апазыцыя вылучае для таго, каб удзельнічаць у перамовах?

В.В. — Так. Зрэшты, яны былі выказаныя Беларускамі Народнымі Фронтам вельмі даўно. Якраз мне давалося фармуляваць гэтыя перадумовы яшчэ два з паловай гады таму, на V зьездзе Беларускага Народнага Фронту. Тады мы ўпершыню выклалі папярэднія варункі, пры выкананьні якіх Беларускі Народны Фронт згодны разважаць пра ўдзел у выбарах. Гэта – зьмена палітычнае атмасфэры ў краіне, якая выяўляецца ў вызваленьні палітычных вязьняў і спыненні палітычных рэпрэсіяў. Гэта — забесьпячэньне рэальнага раўнапраўнага доступу апазыцыйных палітычных сілаў да кантраляваных дзяржаваю электронных мас-мэдыя. Яшчэ адзін варунак, які выказваў Беларускі Народны Фронт і зь якім згаджаюцца міжнародныя арганізацыі, — забарона спалучэньня беларускіх выбараў зь “інтэграцыйнымі” рэфэрэндумами, зь любымі расейска-беларускімі выбарча-рэферэндумнымі сцэнарамі.

Мэтаю ж плянаваных перамоваў павінна быць вызначэньне паўнамоцтваў таго органу, куды маюць адбыцца выбары, і мэханізму выбараў. Дарэчы, я стаю

На просьбу рэдакцыі бюлетэню “Навіны БНФ” намесьнік старшыні Беларускага Народнага Фронту **Вінцук ВЯЧОРКА** распавёў пра сваё стаўленьне да ініцыяванага АБСЭ перамоўнага працэсу паміж кіруючым рэжымам і апазыцыяй наконт магчымасьці правядзеньня вольных і справядлівых парламэнцкіх выбараў у 2000 г., “вынікі якіх могуць быць прызнанымі”.

за тое, што гэта зусім не абавязкова павінен быць парламэнт – гэта можа быць орган аднарадовага ўжытку дзеля прыняцьця канстытуцыйнага тэксту ці выбарчага закону. Адсюль вынікае, што гэта ня можа быць сыстэма лукашэнкаўскіх палатаў. Тэма перамоваў — і падставы выбарчага заканадаўства, і ўласна закон аб выбарах, ці прынцыпы выбараў у такі орган.

Кар.: — Ці можна сказаць, што ўжо акрэсьлена, якія палітычныя сілы будуць браць удзел у перамовах?

В.В.: — У прысьвечаных Беларусі дакумэнтах — у Санкт-Пецярбургскай дэкларацыі Парлямэнцкай асамблеі Рады Эўропы ад 10 ліпеня і ў Заяве для прэсы Кнута Волебэка ад 20 ліпеня — ужываюцца азначэньні “ўрад (улада) і апазыцыя”, а таксама “палітычныя бакі” дыялёгу. У Заяве Рабочай групы для Беларусі Парлямэнцкай асамблеі і КНГ АБСЭ ад 17 ліпеня ідзе размова пра перамовы з палітычнай апазыцыяй.

На нашай міжпартыйнай сустрэчы 3 жніўня было пацьверджана (і прадстаўнікі місіі АБСЭ згодныя), што палітычнай апазыцыяй ёсьць сілы, якія не прызнаюць легітымнасьці г.зв. рэфэрэндуму 1996 г. і, адпаведна, прызнаюць легітымным Вярхоўны Савет XIII скліканьня. Як дагэтуль, суб’ектамі стварэньня дэлегацыі, склад якой фармальна зацьвярджае Вярхоўны Савет, — ёсьць Аб’яднаная грамадзянская партыя, Бела-

рускі Народны Фронт, Партыя жанчын “Надзея”, Партыя камуністаў Беларуска-Партыя працы, Сацыял-дэмакратычная Грамада, Сацыял-дэмакратычная партыя (Народная Грамада). Няпэўны пакуль статус Лібэральна-дэмакратычнай партыі Сяргея Гайдукевіча, якую кіраўнік Кансультацыйна-назіральнай групы АБСЭ амбасадар Ганс-Георг Вік запрасіў да ўдзелу. Сп. Гайдукевіч чына браўся ўдзельнічаць у працэсе — да зьяўленьня пункту Мэмарандуму пра зацьверджаньне апазыцыйнае дэлегацыі Вярхоўным Саветам.

Кар.: — Улады зараз кажуць, што мусіць быць дыялёг з грамадствам, а не перамовы з апазыцыяй, і што ніхто не абяцаў праводзіць перамовы з апазыцыяй. Ці можна гэта пракамэнтаваць?

В.В.: — Я пэўны час ня быў у Менску, ня меў радасьці глядзець Беларускаю тэлевізію. Вярнуўшыся, быў уражаны машабным і бяздарным спэтаклем, які цяпер ставіць БТ. “Дыялёгу” патрабуюць адстаўны генэрал Анатоля Баранкевіч, кіраўнікі нікому не вядомых партыяў нахштальт Рэспубліканскай, і абсалютна відавочна, што йдзе сьведомая падмена паняцьцяў.

Замест перамоваў наконт свабодных выбараў, выйсьця з канстытуцыйнага тупіку, — мэты, якая была сфармуляваная эўрапейскімі структурамі і падтры-

заканчэньне на стар. 3

пачатак на стар. 2

маная беларускай апазыцыяй, — нам хочучь падсунуць так званы дыялэг, пу-стапарожнюю гаварыльню. У Беларусі зарэгістравана 18 партыяў, але хто з паспалітых чытачоў можа назваць астатнія, акрамя пералічаных мной зараз? Хіба што партыю Віктара Чыкіна могуць яшчэ прыпомніць... А яшчэ ж ёсць пара тысячачаў зарэгістраваных грамадзкіх аб'яднанняў. Маўляў, кожнаму зь іх трэба даць доступ да СМІ — на ўсіх ня хопіць. Дэмагогія відавочная.

Палітычныя перамовы — гэта працэс, які абумоўліваецца працэдураю і які павінен мець палітычны вынік. Мэта перамоваў папярэдне фармулюецца. А дыялэг па Лукашэнкаўску — гэта гаварыльня. Яму ніхто не замінаў весці дыялэг з грамадзтвам усе пяць гадоў ягонага прэзідэнцтва.

Кар.: — Якім чынам, на вашу думку, могуць быць легітымізаваныя вынікі перамоваў, калі гэтыя перамовы адбудуцца?

В.В.: — Перадусім бакі перамоваў мусяць у нечым пагадзіцца. Бакі перамоваў — гэта, з аднаго боку, палітычная апазыцыя, а з другога — рэжым, які фактычна здзяйсняе ўладу ў Беларусі (пасля 21 ліпеня нелегітымны). Легітымізацыя вынікаў можа мець такую форму: апазыцыйны бок зацвярджае іх праз Кансультацыйную нараду палітычных партыяў і Вярхоўны Савет XIII склікання, а Лукашэнка, напрыклад, прапускае праз палату.

Кар.: — І гэты вынік будзе тады дзейнічаць? Гэта будзе да чагосьці абавязваць бакі?

В.В.: — У цывілізаваным сьвеце, калі дасягнута пагаднёньне й пастаўленыя подпісы, яго трэба выконваць. Калі нейкі бок не выконвае пагаднёньне, тады павінен уступаць у сілу варыянт №2. Вары-

янт №1 — гэта перамовы. Варыянт №2 з нашага боку — гэта вулічныя ды іншыя масавыя акцыі, а з боку міжнароднай супольнасьці — хай думае.

Кар.: — Калі ўсё ж такі вяртацца да легітымізацыі вынікаў, то ўзьнікае сытуацыя, што кіруючы рэжым не прызнае Вярхоўны Савет XIII склікання, а апазыцыя не прызнае Палату прадстаўнікоў і, ў дадзеным выпадку, нават прэзідэнта. Што можа значыць подпіс ці зацвярджэньне Палатай прадстаўнікоў для апазыцыі і, наадварот, што можа значыць для ўладаў зацвярджэньне Вярхоўным Саветам гэтага рашэньня?

В.В.: — Узаемнае прызнаньне подпісаў ёсць варунак, на які бакі пагодзяцца, сядваючы за стол перамоваў. Але ўсё вызначаецца падчас самых перамоваў.

Кар.: — Структуры АБСЭ ўвесь час спрабавалі сьцьвердзіць, што ў гэтых перамовах аб выбарах у парламэнт за дужкі выносіцца пытаньне канстытуцыяў.

В.В.: — Прапанова хітрамудрая. Ёсць прыхаваная частка айсбэргу. Можна дамовіцца ня згадваць абедзьве канстытуцыі, а гаварыць толькі пра выхаплены з кантэксту адной і другой канстытуцыі выбарчы закон. Але як можна “выхапіць з кантэксту” рэпрэсіі, якія рэжым учыняе, зыходзячы з “канстытуцыі” 1996 г.? Гэта і закон пра масавыя акцыі, і праблемы перарэгістрацыі аб'яднанняў, і іншыя рэпрэсіўныя акты. Мараторый на ўжываньне рэпрэсіўных захадаў, якія вынікаюць з “канстытуцыі” 1996 г. — нармальна ўмова дзеля таго, каб не абмяркоўваць праблемы дзвюх канстытуцыяў.

Кар.: — Так, але ў той і той канстытуцыі ёсць назва органа, які называецца парламэнтам, апісана, якія ён мае паўнамоцтвы.

В.В.: — Кампрамісам бакоў была б згода абмяркоўваць паўнамоцтвы, назву

і выбары ў нейкі трэці, новы орган, з паўнамоцтвамі шырэньшымі, чым палатаў. Гэта павінен быць паўнацэнны орган: ягоныя рашэньні маюць быць канчатковымі. Дарэчы, ён можа быць і “аднаразовага ўжытку”, на штат канстытуцыйнай або заканадаўчай асамблеі.

Кар.: — Але гэты орган не будзе адпавядаць ні Канстытуцыі 1994 г., ні паслярэфэрэндумнай?

В.В.: — Гэта ня мае значэньня, калі ён будзе прымаць новы канстытуцыйны тэкст.

Кар.: — Але ў такім разе зноў-такі ёсць вяртаньне да пытаньня Канстытуцыі — ці будзе згода бакоў на зьмену Канстытуцыі?

В.В.: — Калі гэтай згоды а ргііі няма, то які сэнс увогуле казаць пра гатоўнасьць перамаўляцца? І калі Лукашэнка ды ягоныя гёбэльсы крычаць пра “канстытуцыю” 1996 году як адзіную базу, на якой могуць адбывацца перамовы, — значыць, перамоваў можа проста ня быць. Таму я скептычна стаўлюся да пэрспэктываў усё гэтае справы. Але нам трэба вытрымаць вывераную лінію гатоўнасьці да перамоваў: дыктатар усё роўна сьдзе, аднак беларускаму народу і беларускай эканоміцы будзе лепш, калі гэты сыход адбудзецца спакойным чынам.

Кар.: — Ці магчымы варыянт удзелу апазыцыі ў перамовах тады, калі ўлады не пагодзяцца на зьмену Канстытуцыі, а будуць весці размову толькі пра пашырэньне парламэнткіх паўнамоцтваў у яе межах ці дэмакратызацыю выбарчага заканадаўства?

В.В.: — Не. Няма сэнсу праводзіць выбары — хоць тройчы дэмакратычныя — у орган, які ня мае ніякіх уладных паўнамоцтваў. А пашырэньне паўнамоцтваў — гэта пытаньне канстытуцыйнае вагі.

Пункт гледжаньня

Праблема Фронту ў эфэктыўным кіраўніцтве

Алесь Астроўскі, сябра Гарадзенскай Рады БНФ і сябра Сойму БНФ разглядае канфлікт у кіраўніцтве Фронту як вынік сутыкненьня інтарэсаў новапаўсталай нацыянальнай эліты і масы, якой падтэбна асоба ідала-павадыра. На просьбу рэдакцыі “Навінаў БНФ” сп. Астроўскі тлумачыць свой пункт гледжаньня:

А.А.: — Дзякуючы таму, што апошнім часам не стралялі, ня вешалі, на сьмерць не высылалі ў Сьбір, нарэшце адраділася беларуская нацыянальная эліта. Па сутнасьці, беларуская нацыянальная эліта — гэта сёньняшні выгляд ліцьвінскай шляхты. Гэта нацыянальная эліта ўсьведамляе сваё значэньне ў Беларусі. Яна адрозьневаецца ад інтэлектуальнай ці палітычнай эліты. Інтэлектуалы ставяць задачу проста асэнсаваць падзею, для іх любая падзея, любая зьява зьяўляецца аб'ектам дасьледаваньня. Палітычная эліта зацікаўлена ўладай і не звяртае ўвагі на сродкі. У адрозьненне ад іх, нацыянальная эліта мае крытэрыям дзейнасьці стан, у якім знаходзіцца народ, зь якога гэтая эліта паходзіць. Таму, можна зрабіць выснову, што

дэградацыя любога грамадзтва пачынаецца з таго моманту, калі знікае нацыянальная эліта, калі гэтая эліта выраджаецца ў эліту інтэлектуальную ці палітычную, а як нацыянальная перастае існаваць.

У нас, на шчасьце, гэтая эліта зараз адраджаецца. Гэта выразна было бачна на зьездзе БНФ, дзе выступілі за зьмену кіраўніцтва дзесяткі выдатнейшых інтэлектуальных людзей, здольных аналізаваць сытуацыю й заангажаваных у змаганьне за Беларусь. Яны зразумелі, што тая палітычная стратэгія, ў якую заангажаваны Пазьняк, не эфэктыўная, але ён з гэтага шляху проста сысьці ня можа.

У гэтай стратэгіі не існуе паняцьце “эфэктыўнасьць дзейнасьці”, разуменьне мэты — другаснае. Самае галоўнае — павадыр, ягоны лёс, пакланеньне павадыру, вера ў яго.

Такім чынам, Зянон Пазьняк змушаны й надалей падтрымліваць толькі гэтую веру. Любая ініцыятыва, якая ёсць эфэктыўнай і вулчана кімсьці іншым — падрывае ягоны аўтарытэт. А для нацыянальнай эліты крытэрыям дзейнасьці зьяўляецца дасягненьне мэты.

заканчэньне на стар. 8

Новае адзінства

Вынятка зь ліста З. Пазьняка ад 8 жніўня «Да сябраў БНФ»

Іншага адзінства неабходна дасягнуць як найхутчэй. Пакіну ў баку, хто рыхтаваў раскол, дзеля чаго, як, зь якімі мэтамі і ўвогуле – маральна-палітычныя ацэнкі таго, што сталася. Зыходжу з рэальнасці.

Беларускі Народны Фронт ёсць ужо падзелены. Адзінай арганізацыяй (з адзінай структурай, адзіным кіраўніцтвам) ён ужо не застаецца, а калі застаецца, то нармальна дзейнічаць ня зможа і расколіцца з больш разбуральнымі вынікамі і большай стратай часу.

У гэтай сытуацыі старшыня Фронт, згодна Статуту БНФ, быў выбраны на VI-м Зьездзе з перавагай толькі ў чатыры галасы (прытым канфлікуючы бок заявіў, што не прызнае яго выбары). Вось адлюстраваньне становішча.

Істотныя ня толькі розныя пазыцыі і аб'ектыўныя чыннікі, але і узаемадчыненьні. Бальшыня фронтаўскіх крытыкаў ня ўмелі паводзіць сябе ў палітычным канфлікце: былі публічна сказаныя словы нянавісьці і знявагі, скарыстаныя мэтады з арсеналу “разборак” намэклітуры і прыёмаў бясплаўнай травеньскай прэзыдэнцкай выбарчай кампаніі.

Наступствы такіх дачыненняў адразу не знікаюць нават на адлегаласці, тым больш, што яны зыходзяць з розных групаў і з розных поглядаў на дзейнасьць і задачы БНФ. Калі ў 1995 годзе пастаноўка пытаньня аб расколе Фронт на партыю і рух выглядала штучна, зыходзіла толькі з амбіцыяў вельмі вузкага кола асобаў, то цяпер, праз чатыры гады развальнай працы (ня толькі гэтых асобаў), становішча кардынальна згоршала.

Вопыт і жыцьцёвыя прыклады паказваюць, што ў сытуацыі пазыцыйнага і арганізаванага падзелу былое адзінства

арганізацыі ўтрымаць ужо немагчыма. Штучнае стрымліваньне прывядзе да катастрофы. Трэба зыходзіць з таго адзінства, якое засталася – з адзінства беларускай нацыянальнай ідэі, адраджэнцкіх прынцыпаў і мэты. Трэба замацаваць гэтае адзінства ў новай сыстэмна-структурнай арганізацыі БНФ.

Неабходна прызнаць *пазытывісцкую* плятформу, з’арыентаваную на НДА і на грамадскую дзейнасьць і даць ёй магчымасьць арганізацыйна аформіцца. За гэтай пазыцыяй стаіць меншая колькасць фронтаўцаў. (Падзел на Зьездзе – амаль напалову). Трэба прызнаць яе як частку Народнага Фронт, прызнаць за ёй Статут БНФ і права дзейнічаць згодна Статуту (выбары кіраўніцтва, стварэньне структураў і г.д.).

Кансэрватыўная пазыцыя ў БНФ (з’арыентаваная на традыцыйныя каштоўнасьці і на канцэптуальную палітычную дзейнасьць) арганізацыйна афармляецца як партыйная частка Народнага Фронт. За ёй прызнаецца Статут Партыі БНФ і права дзейнічаць згодна Статуту (выбары кіраўніцтва, стварэньне структураў і г.д.).

Абедзьве часткі БНФ існуюць як самастойныя арганізацыі і ўтвараюць кааліцыю Беларускага Народнага Фронт. Кааліцыя БНФ ня ёсць асобнай арганізацыяй, ня мае агульнага Статуту і супрацоўнічае на падставе дамоўленасці. Каардынацыя працы адбываецца праз Кансультацыйную Нараду, куды ўваходзяць старшыні і прадстаўнікі абедзьвюх арганізацыяў. Пастаянна старшыня Кансультацыйнай Нарады не выбіраецца. Нарада можа збірацца ў любы час па меры неабходнасці.

Для рэгулярнага абмену інфармацыяй Нарада збіраецца не радзей чым адзін раз у месяц.

Прапанаваная новая структурная сыстэма БНФ як Кааліцыя адраджэнцкіх вызвольных арганізацыяў адлюстроўвае сытуацыю, дае магчымасьць хутка, без юрыдычных і арганізацыйных цяжкасьцяў, апанаваць становішча, спыніць паглыбленьне расколу і наладзіць скаардынаваную працу.

Пры такім падыходзе, калі асобныя арганізацыі дзейнічаюць як кааліцыя, тады застаюцца агульная, ужо зацьверджаная сымболіка, агульныя офісы і штаб-кватэры і нават некаторыя агульныя камісіі (напрыклад, па экалёгіі, па культуры і інш.).

Ня ўзьнікне тэхнічных праблемаў з удзелам у выбарах, бо кааліцыя БНФ ужо будзе існаваць (гэта гатовы выбарчы блёк). Да таго ж, да яе могуць далучыцца іншыя самастойныя нацыянальна-вызвольныя і культурніцкія арганізацыі. Зьяўляецца магчымасьць стварыць скаардынаваны адраджэнцкі нацыянальна-вызвольны блёк, разьвітацца з канфармізмам і спыніць каляніяльную дэмагогію пра “объединение всех демократических сил”. Кааліцыя нацыянальна-вызвольных арганізацыяў можа каардынавацца тады з усёй намэклітурна-дэмакратычнай апазыцыяй па схеме “1-1” а не “1-35”, як увесь час хацелася каляніяльным камбінатарам, спэцслужбам і творцам фантамаў.

Адным словам, у нас ёсць магчымасьць накіраваць сілу ўдара па Фронт супраць тых, хто наносіць удар, ператварыць раскол з фактару распаду і самазнішчэньня ў чыннік згуртаваньня на іншым сыстэмным узроўні.

Неабходную падрыхтоўчую працу трэба зрабіць да I верасня. І на другім паседжаньні Зьезду адразу вырашыць усе фармальныя пытаньні па абдуманым разьмежаваньні і згуртаваньні (стварэньні Кааліцыі БНФ).

Калі прыйсьці на Зьезд, не дамовіўшыся аб стваральным выніку, то вынік можа быць разбуральным, які выключыць Фронт з нармальнай грамадзка-палітычнай працы на доўгі час і прывядзе да вялікіх стратаў.

КРОНІКА

Віцябляне вераць у рэфарматараў

Віцебская гарадзкая рада БНФ “Адраджэньне”, якой кіруе Васіль Шалухін, абмеркавала вынікі нядаўняга зьезду БНФ.

На думку віцебскіх бээнэфаўцаў, зьезд ярка прадэманстраваў адсутнасьць адзінства ў шэрагах Фронт. Імпрэза паказала, што Зянон Пазьняк і ягоныя прыхільнікі не шукаюць кампрамісу з апанэнтамі у БНФ. Сябры рады крытычна паставіліся да зьездаўскіх паводзінаў “групы Пазьняка”. Яна аказвала моцны ціск на ўдзельнікаў мерапрыемства і ў час паседжаньняў, і ў кулюарах, адзначыў сакратар гарадзкой рады Іван Марозаў. Безвыніковасьць зьезду гаворыць толькі пра тое, што праблемы законтэрваваны на кароткі час.

Рада падтрымала канцэпцыю працы фронтаўскіх структураў, выказаную Вінцуком Вячоркам і яго паплечнікамі.

Васіль Шалухін заявіў, што ня лічыць патрэбным падтрымліваць праекты Зянона Пазьняка. “Ніводзін зь іх ня быў ажыцьцёўлены”, — канстатаваў кіраўнік віцебскага БНФ. Як вя-

дома, старшыня Фронт актыўна прапагандуе ідэю ўступленьня ў грамадзянства Беларускай Народнай Рэспублікі і выношвае задуму кворумам грамадзянаў БНР абраць Грамадзянскі парламент. “Я не жадаю быць удзельнікам гэтай гульні, гульні ў неіснуючую, “віртуальную” Беларусь”, — так засьведчыў свае адносіны да прапаноў сп. Пазьняка лідар гарадзкой рады.

Калі прыхільнікі Пазьняка пераважаць рэфарматарскае крыло партыі, частка фронтаўцаў пакіне арганізацыю. Яшчэ хтосьці прыйдзе ў іншыя палітычныя структуры. Нават калі гэты сумны прагноз ня спраўдзіцца, лічаць чальцы гарадзкой рады БНФ, то ў кожным выпадку ў сувязі з перарэгістрацыяй партыі яе назва будзе іншай: зьнікнуць словы “беларускі” і “народны”. “Мы гатовыя падтрымаць партыю “Адраджэньне”. Мы верым у рэфарматараў”, — падвёў рысу пад абмеркаваньнем актывіст “Маладога фронту” Юрась Корбан.

Юрась Сьцяпанавіч, Агенцтва “Контур-Інфа”

Раскол ня мае аб'ектыўных прычынаў

В.С.: — Найбольш важным у гэтым факсе зьяўляецца глава “Новае адзінства”, дзе прапануецца схема падзелу БНФ. На маю думку, гэтая схема абсалютна штучная й вельмі небяспечная. Менавіта існаваньне БНФ як адзінай і моцнай арганізацыі дазваляла нам паспяхова змагацца за незалежнасьць Беларусі.

Больш за тое, канцэпцыя падзелу БНФ на партыю й грамадскую арганізацыю была абмеркаваная яшчэ ў 1995 г. на IV зьездзе БНФ. Тады абсалютная большасьць, у тым ліку і старшыня БНФ, палічылі, што гэтая схема падкінутая спэцслужбамі дзеля таго, каб разваліць БНФ. Я і сёньня лічу, што гэтая схема абсалютна штучная й шкодная.

Яна магла нарадзіцца толькі з няведаньня рэальных варункаў. Вялікая колькасьць людзей у БНФ знаходзіцца пад шалёным ціскам уладаў, сутыкаюцца часам з неразуменьнем сваіх блізкіх і родных, таму такое непаразумеьне ў кіраўніцтве можа проста адвесьці гэтых людзей ад нашай арганізацыі. Яны ня будуць дзяліцца — яны проста не зразумеюць што адбываецца і адыйдуць.

Самая галоўная памылка ў гэтым факсе ў тым, што насамрэч ніякага крызісу ў БНФ як арганізацыі — няма. Ёсьць крызіс у кіраўніцтве. Ёсьць людзі, якія прэтэндуюць на пэўныя пасады, і, сапраўды, частка Фронту падтрымлівае тыя ці іншыя кандыдатуры на пасаду старшыні. Гэта ў прынцыпе нармальна.

У дадзеным выпадку, я лічу, павінен быць знойдзены кампраміс. Пры гэтым мусіць быць улічаныя сытуацыя, якая склалася ў Зянона Пазьняка. Ён сапраўды знаходзіцца па-за межамі Беларусі, яму патрэбныя дзеля працы статус і паўнамоцтвы, і, я думаю, Народны Фронт павінен на гэта йсьці. Але ж я застаюся пры ранейшай сваёй думцы, што немагчыма пад асобу мяняць усю сёньняшнюю фронтаўскую структуру. Таму ніякага разводу, я спадзяюся, не адбудзецца, бо, калі не захаваем адзінства БНФ, мы можам дайсьці да вельмі небяспечнай кропкі, калі падтрымка БНФ у грамадстве будзе на мяжы некалькіх адсоткаў.

Я лічу, што і Вячорка, і Пазьняк павінны ўваходзіць у кіраўніцтва БНФ і, ў сёньняшніх варунках, кіраўніцтва павінна быць толькі калегіяльнае. Павінна працаваць каманда. Пры гэтым, мне здаецца, што ў зьвязку з той цяжасцю барацьбы, што ідзе з

На просьбу
«Навінаў БНФ»
сакратар Управы
Вячаслаў СІЎЧЫК
пракамэнтаваў
ліст Зянона Пазьняка ад
8 жніўня «Да сябраў БНФ».

рэжымам, кіраўнік БНФ павінен знаходзіцца на Беларусі.

Кар.: — Ці ёсьць аб'ектыўныя прычыны дзеля расколу БНФ?

В.С.: — Няма. Гэтыя плятформы, сфармуляваныя Зянонам Пазьняком (“пазытывісцкая”, “кансэрватыўная”) — ёсьць абсалютна штучныя. Я не лічу магчымым сёньня на Беларусі рэзка разьмяжоўваць грамадскую дзейнасьць і палітычную. На вялікі жаль, існаваньне рэжыму Лукашэнкі і бяз гэтага вельмі звужае палітычнае поле, таму нейкімі штучнымі схемамі ізаляваць саміх сябе шкодна. Усе палітычныя арганізацыі, што маюць уплыў у грамадстве, мусіць ствараць парасонкавыя грамадзкія структуры. Між іншым, у 1996 г. Зянон Пазьняк да сваёй эміграцыі заклікаў народафронтаўцаў ствараць розныя грамадзкія аб'яднаньні, бо была зразумелая задача: у Беларусі паўстаў антыбеларускі рэжым — мы мусілі Беларусь адбудоваць зьнізу. Чаму сёньня мяняюцца накірункі, чаму сёньня йдзе праца на раскол і, практычна, зьнішчэньне БНФ — гэтага я зразумець не магу.

Няма аб'ектыўных прычын дзеля расколу ў БНФ, але ж суб'ектыўныя — ёсьць. Ёсьць амбіцыі й праца спэцслужбаў, якую нельга скідаць з рахункаў. Спэцслужбы аб'ектыўна зацікаўленыя ў расколе БНФ.

Кар.: — Можна чакаць, што прадстаўнікі абодвух бакоў будуць абвінавачваць адзін аднаго ў супрацоўніцтве са спэцслужбамі, можа выплываць розная кампраметуючая інфармацыя пра тых або іншых асобаў.

В.С.: — Гэта прынясе шкоду БНФ, бо змаганьне саміх з сабой заўсёды вельмі шкоднае. Задача БНФ — змагацца з рэжымам. Каб ня весці барацьбу

міжсобку, трэба проста няўхільна выконваць Статут БНФ — і кіраўнікам БНФ, і шэраговым сябрам. Нам ні ў якім разе нельга дапусьціць каб пры правядзеньні другой сэсіі зьезду йшлі парушэньні Статуту, якія дазволілі б той частцы БНФ, што ня будзе галасаваць за таго ці іншага старшыню, у наступным раскалоць БНФ. Усё мусіць ісьці дакладна, празрыста і, наколькі гэтае магчыма, мы павінны не пераходзіць на пэрсаналіі.

Кар.: — Ёсьць два супрацьлеглыя погляды. Адныя лічаць, што трэба хутчэй закончыць усю гэтую валакіту з выбарамі старшыні, бо, так ці інакш, Фронт зараз заняты высвятленьнем адноснаў, а не палітычнай барацьбой. Іншыя лічаць, што трэба не сьпяшацца і зрабіць асэнсаваны выбар. А як лічыце Вы?

В.С.: — Ёсьць рашэньне VI зьезду аб правядзеньні ягонаю другой сэсіі ў верасьні-кастрычніку. Гэтае рашэньне мусіць выконвацца. Дату мусіць прапанаваць аргкамітэт і зацьвердзіць Сойм БНФ. Сама па сабе дата падаецца мне не прынцыповай. Самае галоўнае — і Зянон Пазьняк, і Вінцук Вячорка знаходзяцца на адным ідэялягічным полі. Больш за тое, я не зусім разумею ўсю тую калатнечу, да якой падштурхоўваюць некаторыя кіраўнікі БНФ. Раней БНФ працаваў, калі старшынём быў Зянон Пазьняк і ягоным намесьнікам — Вінцук Вячорка. Пры гэтым трэба памятаць, што ўнёскі аднаго і другога ў працэс станаўленьня БНФ і яго дзейнасьць зьяўляюцца вельмі важкімі. На жаль, у пыле гэтай зьездаўскай калатнечы вельмі часта недасьведчаныя людзі кажуць тое, чаго й блізка не было. Абражаць сваіх апанэнтаў нікому дазваляць нельга. Толькі ў адзінстве БНФ ёсьць сіла нацыянальнага вызвольнага руху.

Прырода лукашызму

Неаднаразова рабіліся й дагэтуль робяцца спробы вытлумачыць сытуацыю ў Беларусі псыхалагічнымі асаблівасцямі асобы прэзыдэнта, яго нецярпімасцю да іншае думкі, помсьлівасцю, неўраўнаважанасцю, празмернай амбіцыйнасцю, амаральнасцю ды інш. Шэраг аналітыкаў схільныя бачыць карані ўсіх бедаў у звычайным непрафэсіяналізме, непадрыхтаванасці да дзяржаўнага кіравання галоўных фігураў палітычнага алімпі, кіраўніцтва Адміністрацыі, Ураду, Нацыянальнага банку. Напэўна, для падобных меркаванняў ёсць дастаткова падставаў. Але ці ў гэтым толькі справа? Ці названыя прычыны вычэрпваюць усе вызначальныя фактары? Каб адказаць на гэтыя пытанні, варта правесці паглыблены й сыстэмны аналіз ключавых кампанэнтаў улады.

Кадры

Фармаванне сучаснага стану ўлады ў Беларусі шчыльна звязана з геапалітычнымі зьменамі 90-х гадоў ХХ ст. Перамога Захаду й Заходняй цывілізацыі ў “халоднай вайне” сталася кропкай адліку аслаблення ўплываў і значных стратаў Савецкай (Расейскай) імперыі. Пачаўся вывад расейскіх войскаў і каляніяльных структураў з краін Цэнтральнай Эўропы (ГДР, Польша, Чэхаславацчына, Баўгарыя, Малдова ды інш.), Балтыі (Латвія, Літва, Эстонія), Украіны, Сярэдняй Азіі і Каўказа. Рэзка зьменшылася прысутнасць Расеі на Афрыканскім і Паўднёва-Амерыканскім кантынэнтах. Новыя нацыянальныя ўрады пачалі імкліва рыхтаваць кадры ўпраўленняў, а таксама паскоранымі тэмпамі ствараць уласныя службы бяспекі, у якіх, натуральна, не знайшлося месца прадстаўнікам расейскіх каляніяльных структураў.

Для беларускага грамадства з гэтымі падзеямі склаліся спрыяльныя геапалітычныя абставіны, гістарычныя перадумовы для паўнаўладнага аднаўлення ўласнай дзяржаўнасці. Патрыятычныя сілы нашай краіны, аб’яднаныя ў грамадзка-палітычны рух – Беларускі Народны Фронт “Адраджэньне”, адэкватна ацанілі сытуацыю і, нягледзячы на шалёны супраціў тагачаснай камуністычнай партнамэнклятуры, дамагліся 27 ліпеня 1990 г. абвешчання

незалежнасці Рэспублікі Беларусь. Была прынятая адпаведная Дэкларацыя Вярхоўнага Савету Беларусі.

Аднак рэальная ўлада па-ранейшаму заставалася ў руках колішняй расейскай (савецкай) каляніяльнай адміністрацыі, сфармаванай з прадстаўнікоў маскоўскіх акупацыйных структур і калябарантаў – кебічаў, дземянцаў ды ім падобных. Яны складалі прыкладна 18 000 чалавек, з 24 650 тагачасных упраўленняў вышэйшага й сярэдняга зьяна. Калябаранты ўжо ў часы прэм’ера В. Кебіча (1990 – 1994) рабілі ўсё, каб перашкодзіць эканамічна-фінансаваму й палітычнаму ўмацаванню краіны. Працэс станаўлення дзяржаўных структураў у выніку іх супрацьдзеяння не набыў незваротнага характару.

Адмоўныя для Беларусі вынікі вываду расейскіх войскаў ды каляніяльных структураў з пералічаных рэгіёнаў найперш у тым, што найбольшая колькасць гэтак званых “спэцыялістаў”, што прайшлі вывучку ў сыстэме КДБ СССР (якія дагэтуль кантралявалі паўс’вета, і трэба прызнаць – паспяхова, прафэсійна выконвалі ўскладзеныя на іх функцыі), была пераведзеная не ў Сібір, не на Далёкі Ўсход Расеі, а атрымала новае месца службы акурат у Беларусі – у Менску, абласных і раённых гарадах. Паводле статыстыкі, іх лічба складае звыш 20 000 асобаў, ня лічачы сем’яў. Яны неўзабаве занялі ключавыя пасады ў органах цэнтральнай і рэгія-

нальнай выканаўчых уладаў. Такім чынам, да ранейшага корпусу прадстаўнікоў каляніяльных структураў у Беларусі далучыліся новыя. Да сказанага варта дадаць, што ў Беларусі на сталым жыхарстве знаходзіцца блізу 180 000 адстаўнікоў – афіцэраў Савецкага войска, якія ня толькі праяўляюць актыўнасць у розных вэтэранскіх і недзяржаўных арганізацыях, але й займаюць шэраг пасадаў у дзяржаўных установах: як правіла, ЖЭСах, адзелах кадраў, адзелах міжнароднага супрацоўніцтва.

Апрача таго, за часамі савецкай ўлады ў Беларусі штатнымі або пазаштатнымі супрацоўнікамі КДБ СССР зьяўляліся прыкладна 80 000 чалавек. Столькі супрацоўнікаў знаходзіліся, так бы мовіць, у “актыўным” рэжыме. Агульная ж колькасць людзей, што на працягу 70 год мелі дачыненне да спецслужбы, што прайшлі праз рукі тайнай паліцыі, натуральна, у некалькі разоў большая. Сёння большасць з іх трывожыць, да сьмерці палохае ў першую чаргу тое, каб не былі раскрытыя архівы КДБ, каб ня стала вядомае людзям іх сапраўднае аблічча. А зроблена імі на гэтай ніве, пэўна ж, нямала!

Праўда, асобныя з былых калябарантаў – гаспадарнікаў, упраўленняў, дырэктарскага корпусу, службоўцаў, настаўнікаў, выкладчыкаў – апошнім часам здолелі эвалюцыянаваць, перагледзець сыстэму сваіх жыццёвых

прынцыпаў і маральных каштоўнасцяў. Яны зразумелі памылковасць сваіх поглядаў і, нягледзячы на свой ста-лы век, усё ж адмовіліся ад аблудных вучэньняў ды вызваліліся ад павучыня расейскіх імперскіх дактрынаў. Сёння яны ў дэмакратычных шэрагах, і гэта пазытыўная тэндэнцыя.

Прыход да ўлады А. Лукашэнкі ў 1994 г. як прадстаўніка аднаго з “мясцовых кланаў”, аднак, зноў абнадзеіў усю колішнюю “гвардыю”, падштурхнуў яе да новай хвалі актыўнасці, даў новыя шанцы кар’ернага росту. Неўзабаве яны прыбралі да сваіх рук кіраванне асноўнымі фінансавымі плынямі дзяржавы, занялі ключавыя пасады ў вышэйшых і сярэдніх эшалёнах выканаўчай, прадстаўнічай і судовай уладаў, ва ўсіх галінах вытворчасці, навукі, адукацыі, сілавых структурах, пракуратуры.

Пасля лістападаўскага дзяржаўнага перавароту 1996 г. і на працягу 1997 г. трыўмфальна завяршылася фармаванне новай адміністрацыі ў Рэспубліцы Беларусь. Былі праведзеныя дадатковыя кадравыя змены літаральна ва ўсіх сацыяльна-вытворчых сферах, а таксама сыстэме адукацыі, навукі ды інш. Звольненыя з пасадаў вядомыя навукоўцы – акадэмік Радзім Гарэцкі (доктар геаляга-мінэралягічных навук, віцэ-прэзідэнт Нацыянальнай Акадэміі навук, дырэктар спецыялізаванага Інстытута геалягічных навук) і акадэмік Генадзь Лыч (доктар эканамічных навук, дырэктар Інстытута эканомікі й старшыня Аддзялення грамадзкіх навук Нацыянальнай Акадэміі навук Беларусі). Пазбаўлены працы намеснік міністра адукацыі Генадзь Пятроўскі, які каардынаваў у Міністэрстве распрацоўку канцэпцыі нацыянальнай адукацыі. Зняты з пасады й адпраўлены паслом міністар друку й інфармацыі Анатоль Бутэвіч, пад кіраўніцтвам якога распрацоўвалася й укаранялася нацыянальная канцэпцыя інфармацыі й кнігадрукавання. Чысткі працягваюцца да апошняга часу, даходзячы да абсурду, пацверджаннем чаму можа служыць Указ № 145 ад 20 сакавіка 1998 г., паводле якога са складу падкамітэту па дзяржаўных прэміях быў нават выключаны аўтарытэтны пісьменьнік, клясык беларускай літаратуры Янка Брыль. Іх месцы займаюць “надзейныя” кадры, зь ліку якраз тых, хто меў стасункі з тайнай паліцыяй. Крытэрыем вылучэння на пасады выступаюць не прафэсійныя здольнасці асобы, а менавіта сэксотнае мінулае.

Сучасная ўлада ў Беларусі, паводле генэзысу і галоўных механізмаў фармавання кадрў упраўленцаў, зьяўляецца, відавочна, *Расейскай Каляніяльнай Адміністрацыяй* (далей скарот – РКА), утворанай на падмурку кадравага рэзерву колішняй расейскай адміністрацыі Беларусі (савецкай партнамэнклятуры) і прадстаўнікоў каляніяльных

структураў, выведзеных Расеяй у 90-х гадах ХХ ст. зь іншых, перадусім, эўрапейскіх краінаў. Гэтае папярэдняе (рабочае) азначэнне пацвярджаецца, паглыбляецца й пашыраецца далейшым усебаковым аналізам дзейнасці ўладаў.

Структуры

РКА ў Беларусі існуе ў форме разгалінаванай шмат’яруснай структуры. Яе галоўныя функцыянальныя кампанэнты: Адміністрацыя прэзідэнта (складаецца з 10 асноўных падраздзяленняў і 34 дадатковых аддзелаў і службаў, з агульнай колькасцю ўлічаных супрацоўнікаў звыш 5000 чалавек), Савет Міністраў і Цэнтральныя органы выканаўчай улады – 27 міністэрстваў, 4 камітэты, 9 канцэрнаў, 2 управы, 1 камісія, 1 інспэкцыя, 1 кампанія. Усяго звыш 10 000 чыноўнікаў. Абласныя, гарадзкія й раённыя адміністрацыі, суды, пракуратура, Савет бясшпекі, дырэктарскі корпус. “Нацыянальны сход” (“Палаты”). Агульная колькасць перавышае 140 000 чалавек, без уліку дробных кіраўнікоў ніжэйшага зьявля.

Уся армія ўпраўленцаў і “заканадаўцаў” займаецца дзвюма галоўнымі справамі, яны маюць пераважна дзве функцыі: а) умацоўваюць пэрсанальную ўладу; б) робяць уласны бізнэс, карыстаючыся службовым становішчам. Пры гэтым ім час ад часу даводзіцца адхіляцца на імітаванне “клопату пра народ”.

Улада трымаецца на ваенізаваных Службах аховы, спэцпадраздзяленнях, унутраных войсках (звыш 500 байцоў на кожную вобласць), войску, памежных войсках, лінейных аддзелах міліцыі.

Структурная разгалінаванасць РКА ў Беларусі “грунтуецца” на непрызнанай Канстытуцыі, а таксама “замацаваная” рознымі падзаконнымі актамі й указамі.

РКА ў Беларусі ўтрымлівае сыстэму квазіграмадзкіх арганізацыяў (прафсаюзы, псеўданезалежныя аналітычныя, адукацыйныя цэнтры й сацыялягічныя службы, маладзёвыя арганізацыі ды інш.), якія дазваляюць захоўваць уплыў, ажыццяўляюць татальны кантроль над грамадствам і кіраванне працэсамі ў сацыяльнай сферы.

Адмысловае месца ў сыстэме квазіграмадзкіх арганізацыяў належыць БПСМ, ахрышчанаму у народзе “гітлер’югенд”. Яго галоўная функцыя – рэкрутаваць у свае шэрагі моладзь, рыхтуючы новую хвалю кадрў-калябарантаў. БПСМ грунтуецца на фашыстоўскай, шавіністычнай ідэалёгіі, ўтрымліваецца пры гэтым на бюджэце, за сродкі падаткаплацельшчыкаў. Ёсць шэраг ускосных звестак і пра беспасярэдняю сувязь РКА ў Беларусі зь дзейнасцю ў нашай краіне цалкам фашыстоўскай арганізацыі – філіі РНЕ, што таксама красамоўна сьведчыць пра прыроду й мэты ўлады, якая ўсталявалася на Беларусі.

Паказальны аспект *пэрсаналіі*. Побач са стрыжнявымі фігурамі РКА ў

Беларусі, прысланымі з Расеі “спэцамі” – латыпавымі, данілавымі, чумаковымі, замяталінымі, ярошынымі, малумавымі, посахавымі, канцаравымі ды інш., яе падмурак складаюць калябаранты – так у паліталігічнай навуцы называюць кадры мясцовага паходжаньня й выхаваньня, памочнікаў акупантаў, сярод якіх: мясьніковічы, пашкевічы, антановічы, вайтовічы, яновічы, сасноўскія, краўчанкі, марынічы, бельскія, шэйманы, маляфеевы, канаплёвы ды шмат іншых, што па-ранейшаму праводзяць агрэсіўную праімперскую маскоўскую палітыку.

Пры раскрыцці анатоміі РКА ў Беларусі існуе адна сур’ёзная лягічная пастка, сутнасць якой у тым, каб абвясціць расейцаў, што стала жывуць у нашай краіне, *сацыяльнай асновай* РКА ў Беларусі. Гэта цалкам памылковы й тупіковы лягічны ход. Рэаліі пацвярджаюць, што для падобных высноваў няма падставаў. Наадварот, шмат рускіх людзей, як і палякаў, габрэяў, татараў, украінцаў, сталі ў шэрагі нацыянальна-вызвольнага руху, пад бел-чырвона-белыя сьцягі поруч з беларусамі і мужна выступаюць у абарону канстытуцыйнасці й правоў чалавека. Ня варта забывацца й на тое, што менавіта нашыя расейцы адчуваюць найбольшы маральны цяжар за разбуральную дзейнасць аднайменнай зь імі каляніяльнай адміністрацыі. Іх душы апанавала найвялікшая трывога за сваю будучыню й лёс сваіх дзяцей. Іх трагізм і няшчасце значна большыя, чымся іншых нацыянальных меншасцяў нашай краіны, бо яны выразна ўсведамляць розумам і адчуваюць сэрцам, што віна і адказнасць за ўсе злачынствы, учыненыя РКА ў Беларусі, можа быць аўтаматычна перанесеная на іх, асабліва на побытавым узроўні, як тое здарылася ў іншых краінах. Спатрэбіцца вялікая цярплівасць, каб у момант адчаю не пераступіць небяспечную мяжу! Спатрэбіцца мудрасць, каб зразумець, што грамадзянская супольнасць – аснова магутнасці сучасных дзяржаваў і краінаў.

У структурах РКА на Беларусі паводле этнанацыянальнага складу пераважаюць беларусы. У гэтым няма, аднак, нічога дзіўнага. Нагадаем, ва ўрадах і рэгіянальных выканаўчых структурах ГДР, Польшчы, Чэхаславацкіны ды інш. таксама паўсюль былі нацыянальныя кадры – немцы, палякі, чэхі, а не расейцы. Прайшоўшы падрыхтоўку ў Маскве, яны найлепшым чынам імітавалі “народнасць улады”, а насамрэч, як цяпер усім вядома, былі толькі выканаўцамі чужой волі, бо стратэгічныя складнікі развіцця краін-васалаў, дзяржаваў-сатэлітаў, так званых “краінаў сацыялістычнай садружнасці”, заўсёды вызначаліся ў Крамлі або на Лубянцы.

Іван САВЕРЧАНКА

працяг будзе

Магілёўцы супраць развалу Фронту

21 жніўня адбылася канфэрэнцыя Магілёўскай абласной арганізацыі БНФ "Адраджэньне", дзе было заслухана справаздача былога кіраўніцтва, прайшло абранне новага ды адбылася дыскусія аб сытуацыі ў Фронце.

Як паведаміў рэдакцыі "Навінаў БНФ" кіраўнік гэтай арганізацыі Анатоль Фёдараў, найбольшыя дыскусіі выклікала прапанова старшыні БНФ Зянона Пазьняка аб падзеле Фронту на дзве арганізацыі, якія мусяць потым утварыць Кааліцыю БНФ. Нягледзячы на ​​аргументы адмыслова прыехаўшых зь Менску Сяргея Папкова, Алеся Чахольскага й Міколы Анцыповіча, удзельнікі абласной канфэрэнцыі не падтрымалі прапанову аб падзеле Фронту. Больш таго, яны прынялі рэзалюцыю, дзе заклікалі ўсіх фронтаўскіх кіраўнікоў да дыялёгу дзеля захавання адзінства Фронту.

Апанэнтаў вычышчаюць

Пінская гарадзкая рада БНФ прыняла пастанову аб выключэнні з сваіх шэрагаў асобаў, якія бяруць чынны ўдзел у працы няўрадавых арганізацыяў (НА) і, у прыватнасці, Цэнтру Супольнасць, што ўзначальвае намеснік старшыні БНФ Вінцук Вячорка.

Як паведамляе БелаПАН, у пастанове згаданай рады БНФ сьцьвярджаецца пра ўзьнікненне кола фронтаўцаў, якія трапілі ў залежнасць ад кіраўніцтва НА й нібыта пераўтварыліся ў "пятую калёну пасярод БНФ". Рада прапанавала на працягу тыдня вызначыцца — ці яны працуюць у "трэцім сэктары", ці зьяўляюцца сябрамі БНФ. Калі сябры арганізацыі ня спыняць грамадскую дзейнасць, Пінская гарадзкая рада БНФ параіць пярвічкам іх выключыць.

Сябры арганізацыі, якіх назвалі "пятай калёнай", вельмі абураныя гэтым рашэннем, лічаць яго абсурдным і шкодным для аўтарытэту БНФ. Відавочна, што пастанова аб чыстцы прынятая ў выніку фракцыйнай барацьбы за лідарства ў БНФ групаў Зянона Пазьняка й Вінцука Вячоркі.

Праблема Фронту...

пачатак на стар. 3

Мэта сьвятая, яна наша мара, мэта - Беларусь як цывілізаваная паўнаўрадавая і, самае галоўнае, беларуская дзяржава. Вось і ўся сутнасць канфлікту.

Канфлікт, відавочна, будзе вырашаны на карысць эліты. У гэтым можна не сумнявацца. Эліта мусяць вылучыць лідэра-ідала, які павінен імітаваць перад насельніцтвам функцыі ідала.

Кар.: — Ці можна так зразумець, што гэта мусяць быць харызматычная фігура, але, разам з тым, яна мусяць быць не над элітай, а часткай эліты?

А.А.: — Так. Ёсць выраз - сьвіта робіць караля. Менавіта гэты выраз - ён выдатнейшы, у тым сэнсе, што кароль ёсць кароль, яго ўспрымае народ, яму падпарадкоўваюцца, але паступна кароль залежыць ад сьвіты, ад эліты, якая вакол яго знаходзіцца. Калі раптам той лідэр, якому прызначана функцыя імітаваць дзеля вольнага асяроддзя функцыі ідала, раптам сябе адчуе - што ён такі і ёсць, што ён беспамылковы, лепшы за ўсіх, усе іншыя - дурні, стане над элітай - вольна тады атрымліваецца сытуацыя натоўпу, тады толькі адзін варыянт: натоўп на чале з паводаром. Але такая арганізацыя можа мець толькі дыструктыўнае значэнне.

Мы мусяць стварыць разгалінаваную, дыфэрэнцыяваную, структураваную арганізацыю, ў якой будзе забяспечана ўзаемадзеянне й крытэрыем ацэнкі карысці той ці іншай асобы будзе ня вера ў паводар, а эфектыўнасць дзейнасці.

Дарэчы, на зьездзе выдатнейшым чынам такі падзел праявіўся. Калі Баршчэўскі, Хадыка, Вячорка рабілі даклады, тыя складаліся з адказу на пытаньне — што я зрабіў. Калі Беленькі, Пазьняк - яны нам чыталі лекцыі па паліталёгіі, а слоў "я зрабіў" не было.

Увогуле, ёсць тры розных узроўні крытэрыяў ацэнкі. Першы ўзровень: "я харошы, таму што веру й падпарадкоўваюся". Другі ўзровень: "я зрабіў гэта, гэта, гэта". Але нас наперадзе чакае трэці ўзровень: "я дасягнуў таго-та". Тады ўжо другасным робіцца пытаньне — што я дзеля гэтага зрабіў, а пытаньне — як я веру ці ня веру ідалу, як я яму гатоў падпарадкоўвацца - увогуле не абмяркоўваецца.

Вось калі такая арганізацыя будзе створана, мы пераможам рэжым і, атрымаўшы ўладу, будзем мець здольнасць яе захаваць.

Самае небяспечнае ў той сытуацыі, якая складваецца зараз у Фронце - ня дай Бог пры захаванні сённяшняга стану рэчаў, БНФ возьме ўладу. Гэта была б самая страшная дыскрэдытацыя нашай мары пра нацыянальную Беларусь, цывілізаваную, дэмакратычную.

Пазьняк адваргае ўсялякае супрацоўніцтва. А калі не супрацоўнічаць з прадпрыемствамі, з замежжам, з пранацыянальнаарыентаванай наменклатурай, то немагчыма захаваць уладу і нармальным цывілізаваным шляхам весьці Беларусь.

Кар.: — Ці знаёмы вы з лістом Зянона Пазьняка ад 8 жніўня, дзе ёсць прапанова аб стварэнні Кааліцыі БНФ?

А.А.: — Гэта абсалютна памылковы пасыл. Сутнасць раскольных тэндэнцыяў ня ў тым, што ён кажа, ня ў тым, што адныя хочуць займацца грамадзкай дзейнасцю, а іншыя - займацца палітыкай. Нічога падобнага! Сутнасць у тым, што адныя хочуць займацца эфектыўнай палітыкай, паспяхова змагацца за Беларусь, а іншыя хочуць імітаваць змаганьне за Беларусь. Вольна гэтая імітацыя змаганьня працягваецца ўжо з 1992 г.

У гэтых частках зусім іншыя мэты й герархія каштоўнасцяў. Было б цікава на зьездзе зрабіць тэст на рэйтынг каштоўнасцяў дэлегатаў - што хто паставіць зь іх на якое месца: "БНФ", "Беларусь", "Пазьняк". У тых, хто займаецца эфектыўнай палітыкай, на першым месцы будзе "Беларусь", потым "Фронт" і толькі потым - "Пазьняк". У групы, што імітуюць змаганьне за Беларусь, на першым месцы над або ўзровень зь "Беларусю" будзе "Пазьняк" (некаторыя, пэўна, будуць сьцьвярджаць, што Пазьняк і Беларусь для іх адно і тое ж).

Такім чынам, Пазьняк вылучыў памылковы пасыл і, разьвіваючы яго ў сваім лісьце, прапануе расшчапіць і потым арганізоўваць Кааліцыю. Я катэгарычна супраць! Гэта ідэя спробы забяспечыць сабе палітычнае існаваньне праз паразітаваньне на сапраўдных беларускіх патрыётах. Я лічу такое абсалютна недапушчальным.

Праблема Фронту ў эфектыўным кіраўніцтве. На другім месцы пасля гэтага па важкасці знаходзіцца прырытэт захавання як мага большай цэласнасьці Фронту. Тады максымальная колькасць людзей будзе дзейнічаць у адзінай арганізацыі максымальна эфектыўна.

№ 4, верасень 1999 г., наклад 299 асобнікаў
Распаўсюджваецца бясплатна на правах
унутранай дакумэнтацыі.

У нумары скарыстаная выява Пагоні з тытульнага аркуша Статута Вялікага Княства Літоўскага 1588 г.

в.а. рэдактара Віктар Івашкевіч

Аграс для ліставання: 220006, Менск, а/с 27

E-mail: bpf_news@politician.com